

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาวิสัยทัศน์และปัจจัยพฤติกรรมการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิธีการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2543 จำนวน 764 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 260 คน ซึ่งแบ่งโดยใช้โรงเรียนประถมศึกษาในสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเป็นชั้นภูมิตามตารางอัตราส่วนของเครชีและมอร์แกน (Krejcie and Motgan) โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม / คน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองนครศรีธรรมราช	74	25
ขนอม	20	6
ฉวาง	42	14
ชะอวด	51	16
เชียรใหญ่	52	17
ทุ่งสง	52	17
ทุ่งใหญ่	42	16
ปากพนัง	70	24
ร่อนพิบูลย์	43	16
ลานสกา	23	7
สิชล	44	15
หัวไทร	42	14
พิปูน	17	5
พรหมคีรี	19	5
นาบอน	19	5
บางขัน	18	5
ถ้าพรวนธา	13	4
จุฬาภรณ์	22	10
พระพรหม	16	4
นบพิตำ	5	4

ตารางที่ 1 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม / คน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ช้างกลาง	19	5
เฉลิมพระเกียรติ	19	8
รวม	764	260

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้แบบสอบถามของมารศรี สุธานี ที่สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2541 ในคราวทำปริญญาโทระดับบัณฑิต โดยการพัฒนาปรับปรุงมาจาก LVQ – P (Leadership Vision Questionnaire – Principal) ของ บรอน (Braun. 1991) ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 32 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ช่วงคะแนน โดยวัดวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน 3 ด้าน คือ

การสร้างวิสัยทัศน์ จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1, 3, 6, 8, 10, 16, 19, 20, 25, 26, และข้อ 27

การเผยแพร่วิสัยทัศน์ จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2, 7, 9, 12, 14, 17, 22, 24, และข้อ 29

การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 4, 5, 11, 13, 15, 18, 21, 23, 28, 30, 31, และ 32

แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ปรับให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย และทดลองใช้ใหม่กับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 945

ตัวอย่างของแบบสอบถาม

คำชี้แจง ข้อความข้างล่างนี้เป็นการบรรยายพฤติกรรม แนวคิด ซึ่งท่านได้ปฏิบัติหรือ เกิดความคิดเช่นนั้น โปรดพิจารณาว่าข้อความใดตรงกับความเป็นจริงแล้วทำเครื่องหมาย / ลง ในช่องว่างซึ่งตรงกับระดับความเป็นจริง

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	น้อยที่สุด	น้อย	มาก	มากที่สุด
ตัวอย่างด้านการสร้างวิสัยทัศน์				
(0) ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ บทความและวารสาร เกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน อยู่เสมอ.....
(00) ข้าพเจ้ามักใคร่ครวญอยู่เสมอเกี่ยวกับทิศทาง ในการพัฒนาโรงเรียน.....
(000) ข้าพเจ้ามองเห็นภาพในอนาคตของโรงเรียน ได้ชัดเจนว่าเป็นอย่างไร.....

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			
	น้อย	น้อยที่สุด	มาก	มากที่สุด
ตัวอย่างการเผยแพร่วิสัยทัศน์				
(0) ข้าพเจ้าชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับการสร้างเอกลักษณ์ของโรงเรียน.....
(00) ข้าพเจ้าแสดงให้เห็นอยู่เสมอว่าในอนาคตต้องการให้โรงเรียนเป็นอย่างไร.....
(000) การพบปะกับคณะครูเป็นโอกาสดีที่ข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดความฝันเกี่ยวกับโรงเรียนให้คณะครูได้รับรู้.....
ตัวอย่างด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์				
(0) ข้าพเจ้าพยายามให้คณะครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....
(00) ข้าพเจ้าให้ความสำคัญแก่ครูทุกคนในการทำงาน.....
(000) ข้าพเจ้าพยายามให้ครูได้คิดและทดลองทำสิ่งใหม่ ๆ.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าตอบในช่อง " น้อยที่สุด "	ให้	1	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง " น้อย "	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง " มาก "	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง " มากที่สุด "	ให้	4	คะแนน

การคิดคะแนน

นำคะแนนจากแบบสอบถามวัดวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนทั้งฉบับที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ตอบ มีวิธีการคิดคะแนน 2 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 คิดคะแนนรวมแยกเป็นแต่ละด้าน คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ คิดคะแนนรวมจาก ข้อ 1, 3, 6, 8, 10, 16, 19, 20, 25, 26, และ 27 ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ คิดคะแนนรวมจาก ข้อ 2, 7, 9, 12, 14, 17, 22, 24, และ 29 ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ คิดคะแนนรวมจาก ข้อ 4, 5, 11, 13, 15, 18, 21, 23, 28, 30, 31, และ 32

ระดับที่ 2 หาค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมทั้ง 3 ด้าน จะได้คะแนนซึ่งเป็นค่าแสดงถึงระดับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน

การแปลความหมาย

1.00 - 1.80	เท่ากับ	มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับต่ำ
1.81 - 3.20	เท่ากับ	มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง
3.21 - 4.00	เท่ากับ	มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับสูง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพฤติกรรมกรรมการบริหารที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ คือ

- สอบถามด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ จำนวน 10 ข้อ
- สอบถามด้านพฤติกรรมกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง จำนวน 10 ข้อ
- สอบถามพฤติกรรมด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ

แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอทุ่งใหญ่ ที่มีใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น .957

ตัวอย่างของแบบสอบถามตอนนี้

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่า ท่านได้ปฏิบัติในสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เพียงใดแล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องให้ตรงกับระดับการปฏิบัติ

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	น้อยที่สุด	น้อย	บางครั้ง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
ตัวอย่างด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ					
(0) ร่วมกับคณะครูกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของโรงเรียน.....
(00) สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายทางวิชาการ
(000) กวดขันให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
ตัวอย่างด้านพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง					
(0) ท่านมีความคิดริเริ่มในการวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียน
(00) ใช้วิธีการระดมสมองจากคณะครูเพื่อปรับปรุงการเปลี่ยนแปลง
(000) กระตุ้นให้คณะครูช่วยกันหาวิธีการใหม่ ๆ ในการปรับปรุงการเรียนการสอน

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ				
	น้อยที่สุด	น้อย	บางครั้ง	ค่อนข้างมาก	มากที่สุด
ตัวอย่างพฤติกรรมด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์					
(0) ท่านมีเทคนิคในการนำหลักมนุษยสัมพันธ์มาใช้ในการบริหารงาน.....
(00) ผู้บริหารต้องมีความรู้เรื่องมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี.....
(000) ท่านสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมโดยใช้แนวคิดมนุษยสัมพันธ์.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าตอบในช่อง " น้อยที่สุด "	ให้	1	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง " น้อย "	ให้	2	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง " บางครั้ง "	ให้	3	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง " ค่อนข้างมาก "	ให้	4	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง " มากที่สุด "	ให้	5	คะแนน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือมีดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 3 ด้าน โดยแบบสอบถามตอนที่ 3 ที่ถามด้านพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ ด้านพฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลงอาศัยแนวของ ดร. มารศรี สุธานี โดยนำแบบสอบถามพฤติกรรมผู้นำทางวิชาการจำนวน 20 ข้อ มาหาค่า สหสัมพันธ์อย่างง่ายแล้วเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติมาจำนวน 10 ข้อ ส่วนด้านพฤติกรรม การบริหารการเปลี่ยนแปลงจำนวน 30 ข้อ มาหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายและเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติมาจำนวน 10 ข้อ ส่วนด้านพฤติกรรมทักษะมนุษยสัมพันธ์ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นเอง จำนวน 30 ข้อ และนำไปหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติมา จำนวน 10 ข้อ รวมแบบสอบถามตอนที่ 3 จำนวน 30 ข้อ

2. หาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้าน เนื้อหา โครงสร้าง และภาษา เพื่อให้ผู้ตอบสามารถอ่านแล้วเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน และสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วนำกลับมาปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

3. หาความเชื่อมั่น (Reliability) เมื่อได้แบบสอบถามตอนที่ 3 มาแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นใช้ครั้งนี้ไปทดลองกับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอทุ่งใหญ่ จำนวน 40 คน แล้วนำผลมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้รับความเชื่อมั่น .957 แล้วจึงนำไปใช้เก็บตัวอย่างจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ประสานกับผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ตอบแบบสอบถามและส่งคืนผู้วิจัยโดยเร็วที่สุดโดยการประสานผ่านสำนักงานการศึกษาอำเภอ และเป็นการส่วนตัว

3. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับมาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

ในการส่งแบบสอบถามหลังจากที่ส่งไปแล้วประมาณ 2 สัปดาห์ ถ้ามีแบบสอบถามตอบกลับมาไม่ครบผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามทวงถามทางโทรศัพท์ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลทั่วไปที่ได้จากแบบสอบถามมาตอนที่ 1 มาหาค่าร้อยละ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ผู้บริหารโรงเรียนมาวิเคราะห์โดยหา ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของจอห์น เบส (John Best. 1978 : 174 - 178)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 เท่ากับ มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 3.20 เท่ากับ มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.21 - 4.00 เท่ากับ มีวิสัยทัศน์อยู่ในระดับสูง

3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของจอห์น เบส (John Best. 1978 : 174 - 178)

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 เท่ากับ มีพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับต่ำมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 เท่ากับ มีพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับต่ำ

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 เท่ากับ มีพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 เท่ากับ มีพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับสูง

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 เท่ากับ มีพฤติกรรมการบริหารอยู่ในระดับสูงมาก

4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรอิสระเข้าสมการด้วยวิธี (Multiple Regression Analysis - Stepwise) เพื่อหาอำนาจของตัวแปรย่อยในแต่ละปัจจัยพฤติกรรมกรรมการบริหารที่สามารถพยากรณ์วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ (Percentage)
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) ของวิสัยทัศน์แต่ละด้านและในภาพรวมและพฤติกรรมกรรมการบริหารในแต่ละด้านและภาพรวม
3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
4. ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการคำนวณค่าพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน
5. สูตรสมการ

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3$$

$$Zy = B_1Z_1 + B_2Z_2 + B_3Z_3$$